

www.incesttraumacentar.org.rs

Sažetak statističkih podataka Incest Trauma Centra - Beograd

koji se tiču prijavljenih slučajeva seksualnog nasilja preživljenog u detinjstvu

sa teritorije Srbije u periodu maj 2022. - decembar 2023. godine

*Uzorak je reprezentativan i zasnovan na proseku od 7 prijavljenih slučajeva seksualnog nasilja nedeljno. Uzrast osoba koje su preživele seksualno nasilje u detinjstvu se kreće od 2 godine i 10 meseci do 58 godina. Navedeni podaci predstavljaju prosek u naznačenom periodu za redovno praćene parametre.

**Specifičnost u periodu 2020-2021. god. čini postojanje pandemije COVID-19 i to razdoblje - usled brojnih, gotovo preplavljujućih specifičnosti - ne smatramo reprezentativnim u pogledu svih parametara koje redovno pratimo od našeg osnivanja 1994. godine, te smo stoga odlučile da statističke podatke za naznačeni period ne objavljujemo u ovoj uobičajenoj formi u kojoj smo to uvek činile. Posebnu važnost u evaluaciji naših usluga tokom pandemije ima kvalitativna analiza koju smo u okviru redovne supervizije sprovele po osnovu povratnog reagovanja osoba koje su nam se obraćale.

Podsetnik: Incest Trauma Centar - Beograd je, u skladu sa svojim Strateškim planom, na kraju 2019. godine finalizovao 26 godina pružanja direktne pomoći putem ličnog, uživo, kontakta, koji se realizovao u kratkom ili dugom periodu sa decom i odraslim osobama koje su preživele seksualno nasilje i osobama koje su im od podrške. Na kraju 2018. godine smo, uz blagovremenu najavu, prestale sa prijemom i radom uživo sa novim klijentkinjama i klijentima i postepeno radile na zaokruženju procesa sa svim osobama koje su preživele seksualno nasilje koje su do tada primale naše usluge. Od 2020., nastavile smo za stare i nove klijentkinje i klijente da pružamo psihološku asistenciju online putem i sa 2024. godinom ulazimo u petu godinu fokusa na ovaj vid rada.

Baza podataka Incest Trauma Centra - Beograd pokazuje da su od četvoro dece koja su seksualno zlostavljana troje ženskog pola i jedno muškog pola. Najčešće mete, u 78.12%, su bile devojčice. Dečaci su preživeli seksualno nasilje u 21.88%.

Polna struktura počinitelaca seksualnog zlostavljanja dece: u 91.63% u pitanju su osobe muškog pola i 8.37% ženskog pola. U 84.16% slučajeva, počinitelj je član porodice. U 40.25% počinitelj seksualnog nasilja nad detetom je biološki otac (najčešći vid incesta je otac-kćerka), dok je u 54.4% počinitelj figura oca (zbirno, redosledom učestalosti: otac, hranitelj, očuh, usvojitelj).

U 15.84% počinilac je osoba van porodice poznata detetu (porodični prijatelj, sportski trener, „privatni“ profesor, i dr.), dok su 11.23% činili maloletni počiniooci seksualnog nasilja (prevashodno vršili zlostavljanje unutar vršnjačke grupe i date rape, sledi grupno silovanje (gang rape), zatim unutar porodice i unutar ustanova socijalne zaštite gde su deca na trajnom smeštaju). U periodu 2022-2023., 97% počinilaca su bile osobe poznate detetu.

Korišćene su sledeće nasilne seksualne radnje: opsceni telefonski pozivi, pokazivanje inače pokrivenih delova tela, voajerizam, milovanje, snimanje pornografskih fotografija, pokušaj da se obavi seksualni odnos, silovanje, incest i dečija prostitucija. Posebno, sajber seksualno nasilje je tražilo specijalnu pažnju.

Iako je najčešće zlostavljanje vršeno prema jednom detetu od strane jednog počiniooca i jedan počinilac je najčešće zlostavljao jedno dete, neophodno je obratiti pažnju na to da je jedno dete bilo zlostavljano od strane 2 i više počinilaca u 12.09% i da je jedan počinilac zlostavljao dvoje dece u 7.27% i troje i više dece (serije) u 8.71%.

Uzrast prvog incidenta seksualnog nasilja je u proseku 6 godina i 1 mesec. Trajanje je zabeleženo kao višemesečno u 29.44% i višegodišnje u 70.56%. Višegodišnje zlostavljanje je u proseku iznosilo iznad 7 godina i 4 meseca.

Fizička prinuda je korišćena u 18.06% i to prema adolescentima ili u okviru porodica u kojima je figura oca nasilna emocionalno i fizički prema majci. U 44.28% slučajeva, prijavljivanje je izvršeno iz akutne situacije (seksualno nasilje u toku). Period između prvog incidenta zlostavljanja i prijavljivanja iznosi 6 godina i 7 meseci.

Prijavu seksualnog nasilja su najčešće izvršili: u 49.46% sama osoba koja je preživela i majka deteta u 41.22%. Majke najčešće prijavljuju za decu mlađu od 12 godina, prijavljuju iz akutne situacije i to ima za rezultat zaustavljanje nasilja. Osobe van porodice su seksualno nasilje nad detetom prijavile u 3.85%.

Tokom ovog 20-omesečnog perioda, 47.12% ukupnog broja osoba koje su se obraćale našoj službi kako bi prijavile seksualno zlostavljanje, bile su odrasle osobe koje su preživele seksualno zlostavljanje u detinjstvu. Za 34.06% odraslih osoba koje su nam se obraćale, period između prvog incidenta seksualnog zlostavljanja i prijavljivanja je bio 9 godina i 5 meseci.

Od ukupnog broja slučajeva, 51.6% su činili prijavljeni slučajevi koji su se dogodili na području Beograda. Ne može se izdvojiti ma koja specifičnost ili značajnija rasprostranjenost seksualnog zlostavljanja dece koja bi se dovela u vezu sa geografskim područjem, nivoom obrazovanja, rasom ili ma kojim drugim obeležjem. Jednako, kao i od 1994. godine kad je naša služba osnovana, naglašeno ukazujemo da se tajna duže čuva u urbanim sredinama, i uslovno rečeno, visoko obrazovanim krugovima - o seksualnom zlostavljanju se duže ćuti pre nego što se obelodani, a što ne znači da je u ovim slučajevima više rasprostranjeno.

U periodu maj 2022 - decembar 2023., 36.11% slučajeva uključivalo je seksualno zlostavljanje dece uzrasta ispod 10 godina. U proseku, seksualno zlostavljanje dece najmlađeg uzrasta je trajalo 2 godine i 10 meseci (gotovo 1/3 njihovog života, a krivični postupak u vezi sa ovim slučajevima je potom trajao ekstremno dugo, što je direktno uticalo na to da li su deca mogla da nastave sa svojim životom). Tokom prethodnog 20-mesečnog perioda, tipična karakteristika koja se još jednom ponovila u ovim slučajevima jeste predistorija nasilja, gde je majka bila izložena nasilju u partnerskom odnosu i odlučila je u određenom trenutku da izađe iz partnerskog odnosa i zaštititi sebe i dete. Na žalost, u praksi, kako je na sudu tretirana majka koja je preživela nasilje postaje otežavajuća okolnost za dete, jer se njeno svedočenje na sudu - upravo zato što je preživela nasilje - smatra manje kredibilnim.

U 88.56% slučajeva, krivični postupak nije započet. Za presuđene slučajeve koji uključuju decu uzrasta ispod 12 godina, prosečno trajanje krivičnog postupka je bilo 3 godine i 5 meseci. U proseku su dosuđene zatvorske kazne u trajanju od 1 godine i 7 meseci.

U 38.71% slučajeva, naša služba je bila prvo mesto gde su slučajevi bili prijavljeni. Obraćanje državnim ustanovama pre dolaska u Incest Trauma Centar - Beograd je zabeleženo u 43.16% i to su, prema redosledu učestalosti, ustanove: zdravstvo, CSR, policija, i dr.

Incest Trauma Centar - Beograd je pružio svoje usluge psihološke asistencije u 61.2% kroz lični online kontakt u kratkom ili dugom vremenskom periodu, 20.17% telefonskim putem i 18.63% putem elektronske pošte. Usluge su pružene detetu / odrasloj osobi koja je zlostavljana u detinjstvu, kao i osobama koja su od podrške detetu (nenasilne).

KRAJ DOKUMENTA